

Emlékek az 1987-1997 közötti, mérnök-kamara előtti időszakból

Harminc éve fogadták el képviselők a mérnökök és építészek szakmai kamaráiról szóló törvényt, amely új korszakot nyitott az életünkben. Június 26-án a fővárosi Öbölházban a visszatekintések mellett MMK vezetői díjazták az arra méltókat, így Gallyas András okl. villamosmérnök, rádió híradástechnikai szakmérnököt is. „A következő harminc év küszöbén” című beszámoló a mernokvagyok.hu linken olvasható. A Mérnök Újság júniusi számában dr. Hajtó Ödön a „Szükség van köztes testületekre is” című írásában a kamarai törvényünket megelőző időszakra emlékezett. A papír alapú írásoknál korlátozottak a karakterszámok, így alapító elnökünk a Hírközlési és Informatikai Tagozat alapítására nem térhetett ki. Alábbiakban, mint érintett és a MMK Történeti Bizottság mb. titkára, kísérletet teszek a HIT alapítás előzményeinek ismertetésére.

A társadalom egyes tevékenységektől (pl. tervezés, szakértés) kiemelkedő felelősséget vár el és ehhez, megbízható garanciát is kíván. A történelemben a céhek, majd a hivatásokhoz szerveződött kamarák voltak, s ma is azok, melyek ezt a garanciát megtestesíteni képesek. Hazánkban is nagy hagyománya van hivatásrendi kamarai mozgalomnak. II. világháború előtt is működtek köztestületek, így a mérnöktársadalom önálló munkát vállaló tagjai 1923-1945 között a Budapesti Mérnöki Kamarába (BMK) kérhették felvételüket. Jómagam kiváló példaként említem Tihanyi Kálmán villamosmérnököt, a távolba-vetítéshez kifejlesztett ikonoszkóp, a nagy felbontású képfelvevő cső, a mai elektronikus TV kamera-képcső előfutárának feltalálóját. Tihanyi Kálmán 1926. március 20-án kelt szabadalmi kérelmében leírta a töltéstárolás elvét megvalósító televíziórendszert, így pár év múlva megszülethetett a XX. század egyik legnagyobb találmányaként jegyzett eszköz, mely lehetővé tette a televíziózás kivirágzását. (Bővebb infó: Mérnök Újság 2026. 7. szám, História rovat)

A Mérnöki Kamara 1944-es megszüntetését követő több évtizedes időszakban az állam által alapított Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) és tagegyesületei az érdekérvényesítés terén csak „pótcselekvésre” voltak képesek. Ezt tényekkel tudom alátámasztani, ugyanis 1987. január 22-én alapítója, majd három évig választott titkára voltam a Híradástechnikai Tudományos Egyesület (HTE) paksi helyi csoportjának és a MTESZ Tolna megyei szervezet vezetésének. Bohli Antal barátommal bizonyosságot szereztünk abban, hogy az önállóan tevékenykedő mérnökök számára nem biztosítottak az alábbi feltételek:

- a szakmai felkészültség és teljesítmény harmadik, független fél általi ötévenkénti, így folyamatos minősítése;
- a megbízók és kollegák irányában egy mérnök-etikai-kódex alapján történő üzleti viselkedés, és a kontroll;
- az anyagi biztonság, szakmai függetlenség biztosítása, valamint a hűbéresi kiszolgáltatottság felszámolása.

A fentiek figyelembevételével, több évtizedes szünet után, dr. Hajtó Ödön okl. építőmérnök vezetésével 1990-ben Budapesten alakult a Mérnöki Kamara Egylet (MKE), melynek legfőbb célja az volt, hogy lobbizzon egy köztestületi jogosítványokkal rendelkező mérnök-kamara megvalósítása érdekében. Elődeink nyomdokán

haladva, egy saját önkormányzattal működő hivatásrendi kamarát szerettünk volna létrehozni, hogy kiszűrjük a kontárokat, a követelményeknek megfelelni nem tudókat, valamint törvényi háttérrel felelősségre tudjuk vonni az írásos ígérvenyt be nem tartó kollegákat. A jelzett megfontolások alapján, ahogy azt több megyében tették, mi Szekszárdon 1991. október 16.-án Kőrösi Miklós okl. építőmérnök vezetésével megalakítottuk a Tolna megyei csoportot. Jómagam a Paksi Atomerőmű Vállalat (PAV) Hírközlési Osztály vezetőjeként a szakirányú tervezés és szakértés területén minisztériumi engedéllyel rendelkeztem. Az atomerőmű üzemeltetéséhez sokféle feladatot ellátó, nagy megbízhatóságú telekommunikációs rendszerek szükségesek. Az üzemirányítási, igazgatási, riasztási és egyéb informatikai hálózatok megvalósítását gondos tervezői munka előzte meg. Így alakultak ki az erőmű telefon, rádió, tűzjelző, távmérő, riasztó / biztonságvédelmi és információátviteli rendszerei. Vezetőként egyre több jelentős fejlesztésben résztvevő mérnök gárdával nem csak az erőműben, hanem Pakson és a város vonzáskörzetében is letettük névjegyünket. Említést érdemel a városban kiépült, és általunk üzemeltetett kétezer lakást ellátó, szélessávú minőségi kábel-TV rendszer valamint a Pécsi Postaigazgatósággal közösen létesített közel kétezer új lakástelefon az erőműben dolgozók számára.

Dr. Hajtó Ödön elnök javaslatára, a többi MKE szakmai tagozatot követve, a Technika, Műszaki Szemle 1993. októberi számában közzétett felhívást követően 1993. november 4.-én Budapesten Gellért Miklós pécsi kollegámmal közösen „életre keltettük” az Informatika, Távközlés és Rendszerszervezés Tagozatot (ITRT). Jómagam egyszerre voltam a területi hatáskörrel működő MKE Tolna megyei csoport és a szakmai területen kompetens MKE ITRT tagja. Az általunk kidolgozott, alakuló ülésen megvitattott, majd elfogadott alapszabály szerint működtünk. A kamarai tevékenységeken felül tanácsadási, továbbképzési, szervezési, véleményezési, döntés-előkészítési és koordinálási feladatokat is végeztünk. A szakmai kompetenciák érvényesülése érdekében a felsőoktatási intézményekkel, tudományos egyesületekkel és a hatóságokkal együttműködve dolgoztunk. A Híradástechnika XLIV. évfolyam, 1993. decemberi számában megjelent a *Mérnöki Kamara új tagozatának megalakulása* című híradás: „*Féléves szervező munka eredményeként 1993. november 4-én a gyakorló mérnökök alakították meg a Mérnöki Kamara Informatikai, Távközlési és Rendszerszervezési Tagozatát. Az alakuló ülésen megjelent tagságot és a szervezőket levélben is értesítették támogatásukról a HTE, az NJSZT, valamint a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola vezetői. Az alakuló ülésen működési szabályzatot fogadtak el, amely szerint a Tagozat az informatika, távközlés és rendszerszervezés területén elvégzi a Kamara tevékenységeit és ezeken túlmenően tanácsadási, szervezési, véleményezési és döntés-előkészítési feladatokat is ellát. A felsőoktatási intézményekkel, valamint a tudományos és szakmai egyesületekkel együttműködve őrködik a szakmai kompetencia érvényesülésén.*” Ezek voltak a felkészülés első évei...

A további emlékezésben segítenek az 1994 nyarán dr. Hajtó Ödön elnök által alapított és az 1994. szeptemberi számmal elindított Mérnök Újságban rendszeresen közzétett híradások. Ma már történelmi tény: ötvenéves kényszerszünet után, az 1996. évi LVIII. sz. törvényben rögzített felhatalmazás alapján az országban elsőként, 1996. november 7-én – Bohli Antal okl. építészmérnök elnökletével – megalakítottuk a Tolna Megyei Mérnöki Kamarát (TMMK), melyet követett az összes megyében létrehozott un. területi elven működő, önálló jogi személyiségű mérnök-kamara. A területi mérnöki kamarák küldöttei 1997. január 11.-én megalakították a Magyar Mérnöki Kamarát (MMK).

1997 elején a területi mérnök-kamarai tagok igyekeztek szakmai tagozataikat is beindítani. Segítséget kapva Kassai Ferenctől és dr. Csapodi Csaba minisztériumi főosztályvezetőtől, a híradástechnikai, távközlési és informatikus végzettségű mérnökök a köztestületi mérnök-kamarán belül 1997. május 9.-én a Dob utcában megalakítottuk a Hírközlési és Informatikai Tagozatot (HIT). Elfogadtuk az alapszabályt, megválasztottuk a vezetőséget és a Minősítő Bizottságot (MB) is. Jómagam, mint a TMMK alelnöke és az MMK Elnökség tagja a kamarai törvény korlátozó rendelkezése alapján a HIT vezetésében nem vehettem részt, de az MMK Elnökség delegáltjaként dolgozhattam a minősítések terén. A MB-ba MMK mellett a HTE, a HÍF és a TMMB is delegált szakértőket, a választottak mellé. Megjegyzés: 1997-es alakulásunkat megelőző három évben a HÍF tervezőket és szakértőket minősítő bizottságában jómagam képviseltem a Mérnöki Kamara egyesületet, így gördülékeny lett az átmenet. MMK HIT első elnöke dr. Csapodi Csaba, második Magyar Ildikó volt. Őket több cikluson át Csapó Attila, Rácz József és Kálmán Miklós követték. Figyelemre méltó az alapítók hitvallása: *„Küldetésünknek tekintjük a jogosultsággal rendelkező mérnökeink szakmai színvonalának növelését, a Magyar Mérnöki Kamara és a tagság közötti gyors információáramlást, a szakmaiságot és a szakmai érdekérvényesítést.”*

Legvégül Tihanyi Kálmán mai követői számára jelzem Prof. Dr. Lajtha György (1930-2021) mérnök, tagozatunk első tiszteletbeli tagjának útmutatását: *„Az evolúcióban a pontos másolás a fennmaradás záloga, míg a pontatlan másolás a fejlődés. A technikában a szabványok, illetve az új technológiák épp e két fő tendencia képviselői. A rendnélküli szerveződés éppúgy kihalásra ítélt, mint a megújulni nem tudó.”*

Paks, 2026. július 6.

Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök, 17-0026

Bővebb infó: <https://itf.njszt.hu/szemely/sipos-laszlo-jozsef>

E-mail: siposlaj@t-online.hu M: +36209309487